

Előfizetési árak:
 egész évre 4 ft., félévre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
 Egyes szám ára 8 kr.
 Hirdetések másoknál arak szerint.
 A lap megjelenik minden odd
 törtétőn.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDÉK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Nova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendőek.
 Keziratok vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal: Arpad-ut 20.
 Nova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek es előfizetési pénzek küldendő
 kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Mi lóg a levegőben?

Ujpest, június hó 15-én.

Ordits kapu! . . . kiálts város!

*Az új község-házának szép, de annál
 rosszabb terve a levegőben lóg!*

A község-ház-építés — érdektelen (?) a
 közjóért lelkesülő (?) — ellenzőinek ez a
 legújabb, de a legutolsó jelszavuk,
 amelylyel háreza tüzelnek a közönségük-
 ket, ha — volna közönségük!

Nem is azért foglalkozunk mi tehát
 e legújabb jelszóval, mintha attól tartan-
 nánk, hogy a római légiók feltámadnak
 s Léthe vízébe fűrésztik, vagy a Nirvá-
 nába lökik mindazokat, akik az új köz-
 ségház felépítése körül önzetlenül fárad-
 doztak s így érdemeket szereztek,
 hanem csak azért, hogy lássa Ujpest
 közönsége, milyen rozsdás fegyverekkel
 hadonáznak némely ténsurak: csak azért,
 hogy meggyőződjék róla, mi mindenre
 képes a tudatlan tájékozatlanság, az
 emberek és a viszonyok nem ismerése
 és a botrányos felületesség.

A legújabb jelszó gyártói ugyanis
 kisütötték, hogy gróf Károlyi Sándor
 tiltakozni készül a templomtérnek bár-
 minemü beépítése ellen, mert az ő jog-
 elődje azt csakis oly czélből ajándékozta
 nem a községnek, hanem a lakók özsze-

ségének, hogy az kizárólag mint köztér
 használtassék. Püff neki! piacsénk sines!

Ennek következtében tehát nincs
 földterület, amelyre a község-házat épí-
 teni lehetne s bevau igazolva, hogy a
 községi előljáróság hivatásának tudatá-
 val nem bír, hogy a polgárságot méltá-
 tlan kezek vezetik, hogy az új község-
 házának *szép, de annál rosszabb* terve
 a levegőben lóg!

Milyen kár, hogy az emberek minden
 áron csörgősipkát akarnak a fejükre
 tenni!

Milyen bolond volt az a böles, aki
 azt a közmondást kitalálta, hogy csak
 „szép testben lakik szép lélek!” S milyen
 böles az a bolond, aki ezt a mondást
 oda modernizálja, hogy „szép testben
 csak rossz lélek lakik!”

Utána jártunk a legilletékesebb
 helyen a dolognak s meggyőződünk,
 hogy az egész gróf Károlyi-féle tiltakozás-
 ból egy szó sem igaz! Anyi azonban áll,
 hogy a község-ház-építés ellenségei na-
 gyon szerettek volna a grófot a tilta-
 kozásba begrasztani, s kérve kérték,
 hogy tiltakozásának illetékes helyen
 igyekezzenek érvényt szerezni.

Csak hogy gróf Károlyi Sándor először
 nem esett a feje lágyára, nem evett
 bolond gömböt s nem azért kér engedé-
 lyt a Vasut-utca bal oldalán, a pamut-

fonó gyártól a vasuti indóházig s a
 rákospalotai erdőig fekvő területnek a
 parcellázására, nem azért ajánl fel e
 területen a községnek három közteret,
 hogy tiltakozó beugrásával maga alatt
 vágja a fát; másodsor pedig ha gróf
 Károlyi Sándornak bármilyen néven neve-
 zendő joga volna ahhoz a templomtérhez,
 akkor nemcsak hogy nem tiltakoznék a
 beépítése ellen, hanem már rég maga
 felosztotta volna a tere, s beépíttette
 volna! Amint hogy is akarta tenni,
 ha jogelődjétől csak egyetlenegy sor
 írást talált volna az irattárában arra
 nézve, hogy a tér átengedése feltételek-
 hez van kötve.

Igy hallottuk ezt magától Tanos Pál-
 tól a község volt bírójától: így tudja szá-
 mos régi községi képviselő, aki mindezek-
 ről személyes tapasztalattal és tudomás-
 sal bír, s akiket bármikor meg is nevez-
 hetünk.

A községnek ugy is, mint erkölcsi
 testületnek, ugy is mint a lakók özsze-
 ségének feltétlen joga van a templomtér
 feletti rendelkezni, joga van azért, mert
 annak a templomtérnek 600 négyszög-
 ölyvi területére, az építendő község-ház
 ezimén, a község tulajdonjoga már rég-
 óta be van kebeleztve, az egész térre
 pedig 1895-ben Zsoldos János főjegyző
 eszközölte ki a telekkönyvi átíratást,

Árnyak.

Látsz-e egy bús képet
 Néha képzeletben?
 Egyszer — nem is oly rég
 Ott hordtad szívedben.

Fáj-e a mint látod
 E szomorú árnyat?
 Lelkén keserűség
 Homlokán a bánat.

Ugye fáj neked is
 Kicsorduló könnye?
 Erzed ugye te is
 Válnunk kell örökre.

Szilágyi István.

Hellas.

A nyugati civilizáció öleből te feléd száll
 vágyó tekintetünk, Hellas! Mi, a tőke és gyá-
 rak korszakának agyoncivilizált fiai, izleste-
 len berházaink füstös emeletein üldögélve
 kárpitos salonokban, ha pihenni, ha üdülni,
 ha emberré lenni vágyunk, feléd sóhajunk és
 ha lelkünk egy kis művészi élvezetre szomjazik,
 rideg muzeumokba megyünk, az antik
 művészet romemlékeihez, vagy műtárlatokba,
 a leghihetlenebb czimű modern picturák-
 ban gyönyörködni. Ha a természet ölére vá-
 gyunk, villamos tramwayk röpitének ki a nép-
 ligetek simára nyírott pázsitjára. S a művészet
 esarnokaiban, a természet szabad mezején
 ugy hiányzik valamink. Azt sem találjuk meg,
 amit a legjobban keresünk s a mi bennünk
 rejlődik, az embert önmagunkban. Más volt a
 ti művészetetek, midőn remekeivel mesés
 gazdaságban elárasztotta a tereket, a piaczo-
 kat, a ligetek titkos felhomályát. Mi csak

romjaikkal gyűjtögetjük muzeumszobáinkba,
 egymás mellé zsúfoljuk őket s ebben az isle-
 telen, főtő lömöttségben is mennyi gyönyör-
 rüszeglet adnak, hogy fölemelnek! Oh, ha csak
 egy pillanatig láthatnók őket ugy, mint ti lát-
 tatok! A dyskobolost a cyprusok árnyán,
 Homert a templom oszlopsora előtt. S milyen
 más volt a természet is akkor! A föld is ifju
 volt s tele marokkal szórta kincseit. A költői
 képzelet benepesítette az ember rokona val.
 A ligetben nympfhák korgatództak, a habok
 közt najádok síkiottak ut. S a művészet es
 természet remekek közt ott áll az ember. Művész
 maga is, aki művészettel öli életét. A művé-
 szetek közt külön neve van magának az élet
 művészetének, Malolagathia. A szépség es de-
 rekség összhangja. Megszépítették a testet es
 a lelket. A test gömbölyű volt es könnyű, azzá
 tette a dús növényi táplálék. Élénk es ügyes,
 azzá tette a folytonos testgyakorlat. A görög-
 gők nagy kedvelői voltak a sportnak. Csak hogy
 másképp üztek, mint mi: játékból, nem hiva-
 talból, önkényes jó kedvből, nem orvosi ren-
 deleltre. A gyakorlás megszépítette testüket.
 Éltek vele gyermekkoruktól az aggastyán te-
 hetetlenségének korszakáig. A gymnasiókban
 játékok fejlesztették izmaikat, az ifjkorban a
 nemzeti nagy játékok keseggették haberral
 es országos hírrel a legdelibbeket, a férfikor-
 ban a csatatér kinálta aranybabérját a hősnak.
 A szép test elég volt a legnagyobb méltóságok
 elnyerésére. A testtel együtt kiművelték a
 lelket is. Az iskolában mindenki megtanulta,
 aminek az életben hasznát vehette, hallgatta
 Aristoteles es Platon tanításait, megtanulta
 Homert szavalni, olvasta a történetírókat. Ha
 ifjkorában csatába szállt, Pyndaros dalai
 kísérték táborába. Ha elesett a csatatéren,
 művészi kéz faragta sarkóvét. Ha megtért, a
 forum oszlopcarnoka várta, hogy ott intesse
 államának ügyeit. Ha elaggott, a Prytansion-
 ban élt a nép vénei között, s ha meghalt, az

ösi fedel alatt pihentek hamvai, az atrium
 kristálytava mellett, művészi vázában, az is-
 tenek szobrai közt. Így fonódott össze a ter-
 meszet es művészet bájja életében, így páro-
 sullt benne a szépség derekséggel, így fejlőd-
 ött e boldog országban a mindennapi élet
 magas művészeté, melynek elve, a kalolla-
 gathia, mind mai napig elérhetetlen ideálként
 leng az emberiség előtt.

E könnyüverű, nemes, ós-bohéme nép
 magasztos eszméinek es nagy művészetének
 könyvét írta meg dr. Gyomlay Gyula, a jeles
 tudós es akadémikus. A könyv a «Nagy Kö-
 pes Világtörténet» II. köteteként látott nap-
 világot. Buzgó tanulmány, jeles készűltség,
 sokban önálló felfogás teszik a könyv nagy
 érdemet, s mindennekfelett a vonzó, érdekes
 előadás. Minden során megérzik, hogy írja
 nemesak a teljes tudományos anyagnak van
 birtokában, hanem egyszersmind ritka szere-
 tettel esügg tárgyán. Kiváló gonddal írja
 a művészettörténelmi részt. A kimerítő tárgyalás
 s a gazdag es pompás illusztrálás egész mű-
 vesztörténelmi kalauzá teszik e hatalmas
 munkát. Kiváló figyelmet fordít a görög phy-
 losophiára, melyben először zendültek meg
 minden későbbi phylosophia eszmei. A poli-
 tikai történet tárgyalásában is a legújabb ku-
 talások eredményére támaszkodik s tömön-
 ten hírlapi czikkre, sőt egy-két készűlőfélben
 levő nagy külföldi munkára is. A magyar
 irodalom mindenesetre oly művel gazdago-
 dott, aminőnek meg nem volt birtokában. A
 laikus előtt is hitelt szerezhet a nagyszabásu
 műnek már olvasatlanul is az a két név, mely
 homlokán ékeskedik: Marczali Henriké, a ti-
 zenket kötetes nagy munka szerkesztőjé es
 Gyomlayé. A tudósok mellett elismerés illeti
 a kiadókat is, a hazai két legnagyobb intéze-
 zet: Révai Testvérek es a Franklin-Társulat
 nagyhirű részvénytársaságát, amiért oly fe-
 nyesen állították ki a jeles munkát.

éppen a község ház építésének az inczidensből kifolyólag.

Ugy hiszük, mindebből elég világos, hogy a község ház-építési ügyben, a földterület kérdése már rég tisztázva van s így azt elintézni nem volt szükséges.

Valóban botránnyos közellátás kell ahhoz, egy Wolfner Tivadarról, Illek Vinczéről, Mády Lajosról, Szőnyi Richardról, dr. Kiss Sándorról, dr. Hédervári Somáról, Friedmann Arminról, dr. Ladányi Zsigmondról, Zsoldos Jánosról és Lindt Jánosról feltenni, hogy mint a község ház-építő-bizottság tagjai oly területet akarnak beépíteni, amelyhez a községnek joga nincs; nagy vakmerőség kell ahhoz, ezeket a férfiakat úgy odaállítani a nyilvánosság elé, mint akik minden nagyobb alkotásra képtelenek s így a polgárság vezetésére méltatlanok.

Nem vitatjuk mi el az ellenőrzés, a bírálat jogát, még attól a lengyelzsidótól sem, aki ma érkezett Ujpestre, de községünk vezető férfait, egy minden alapot nélkülöző áhír alapján sárral megdobálni, befekteteni igyekezni: ez már nem ellenőrzés, nem bírálat, hanem rosszakarat s a polgárság lelkiismeretlen izgatása!

Mindezekből pedig az következik, hogy nem az új község házának a terve lóg a levegőben, hanem azoknak a csekély józan esze, akik minden áron és minden alkalommal, minden ok nélkül és minden tájékozás nélkül, csupa ellenzéki viselkedésből, népszerűség hajszatból, avagy mellőzött kívánságok szülte elkeseredésből: minduntalan csak az előjáróságot, csak a polgárság vezető férfait támadják és piszkolják!

Számoljanak a saját lelkiismeretükkel — de, Ujpest higgadt és józan közönségének a követésére ne számítanak!

Még egyet! Ha az általunk felsorolt tények nem igazak és az ő izgató állítások igazak: akkor hajlandók vagyunk a szegények alapja javára a tisztelt urak kezébe 100, azaz száz forintot azonnal lefizetni.

Elvárjuk, hogy a közjó érdekében a könnyen kipuhatolható igazságot ki fogják deríteni.

Censor.

Elzónázott telkek.

Egyik laptársunk kedélyeskedik. Legutóbbi számában a vezercikk megszokott hasábjain tárczát ír. Valljuk meg, elég szellemesen. Mindjárt az elején elárulja, hogy a ki azt a tárczát írta, mindenekefelett szereti a saucet, vagy érthetőbben írva: szószét, avagy leghelyesebben mondva: lét.

A másfél hasábos tárcza csupa lé, a miiben az írója káráll. Keveri, nagy sokaig keveri a szószét, míg aztán valami harapni valóra akad. Az is csont. Ezen a csonton rágódik aztán zónázta olvasóit a régi és a mostani Ujpesten keresztül, a mi alatt bele gázol a volt kezzelfogható slendriánizmusba, a régi buta és ügyetlen községi vezetők között, majd a mostani fényes ruhábn öltözöt Ujpest padlóján a raffiniert, ügyes, finoman scenirozó községi vezetők elé állítja őket. Olyan pompas, olyan humoros!

Hanem hát a tárczának mégis van egy hibája. A végen ugyanis csattanóságnak kellene lennie. Ez a csattanás elmaradt, a mit végtelenül sajnálunk. Ámde mi jó kollegák vagyunk, segítünk a bajon és befejezzük az érdekes tárczát. Arról van szó, hogy — a tárczacikk szellemétől sziporkázó tartalma szerint — réges-régen (!), még nehai Károlyi István gróf, három telket ajándékozott a községnek; és pedig 600 □ ölet vágóhid czéljaira, 600 □ ölet község házra és 600 □ ölet faiskolára. Mi utána jártunk a dolognak és bekopogtattunk

a mostani körmönfont raffiniert és ügyes községi vezetőkhez.

A főjegyzővel álltunk szemben és kérdőre vontuk a háromszor hatszáz négyszögölnyi telkeknek hova tüntetése iránt. A főjegyző begombolkozott. Balsejtelem vett erőt rajtunk. A főjegyző azonban csakhamar kigombolkozott és mosolygott. Ez a mosoly azzal az indusi varázsszal hatott reánk, melyről laptársunk említést tesz. Éreztük, hogy meg vagyunk büvölve s hogy a mit most a főjegyző mondani fog, azt menyei szózatként fogjuk fogadni. És ő szólt: »Ha valaki a legcsekélyebb nyomra vezet, hogy a község a gróftól valamikor azokat a bizonyos 600 □ öles telkeket megkapta, annak en saját zsebemből 1000 frtot fizetek.« A míg a főjegyző büvkörében álltunk, elhiteltük, a mit mond; a mint azonban elhagytuk szobáját, a narkozis hatása megszűnt.

Nem hittünk neki. Kaptuk magunkat és felkutattuk a telekkönyveket. Csakhamar megtudtuk azt, hogy a község ház ezeljaira szolgáló 610 □ ölet telket, a hol a mostani község háza áll, azok a buta, gyakorlatlan és ügyetlen községi vezetők, a kiknek mindenki a kártyájukba látott, 1872. évben vettek meg Rosenberg Jakabtól. Ha lett volna a gróftól telkük, bizonyára nem vették volna ezt meg. Már csak azért sem tehettek volna, mert ügyetlenek voltak és mindenki a kártyájukba láthatott. A mostani vágóhid 369 □ ölet örök haszonbérü telket szinten az a buta községi vezetőség vette meg 1884. évben Junger Ignácztól.

Ha lett volna erre a czelra telkük a gróftól, annál kevesbbe vehettek volna ezt meg, mert hiszen mindenki a kártyájukba láthatott. No és végül a jelenlegi 1614 □ ölet területű faiskolát sem mások, mint azok a buta, ügyetlen községi vezetők vettek meg Reimeter Ferencztől 1884. évben. Ha lett volna e czelra telkük, már csak azért sem vehettek volna meg, mert a józan elemek a kártyájukba látva, a megvétel ellen ovaszt teltek volna. Annak tehát, hogy a nemes gróf valamikor azokat a bizonyos hatszáz négyszögöles telkeket a községnek adományozta volna, sehol semmiféle nyoma sincs. Ellenben igenis nyoma van annak, hogy ez a mostani körmönfont, raffinirozott, ügyes községi vezetőség a templomteri 10323 □ ölnyi területet, a mely addig mint a gróf tulajdona szerepelt a telekkönyvben, 1895. évben a község javára és tulajdonul telekkönyvezte. Ezzel a cselekedetével, a mi szerény véleményünk szerint bármily raffiniert legyen is, rosszat nem tett, sőt — a ki tudja az átirás körüli nehezségeket — ezuttal elég ügyesen, finoman scenirozta a dolgot.

Mindezek után arra a felvetett kérdésre, hogy a hatszáz négyszögöles telkek hová, merre zónáztak el? szinten spártai rövidséggel felelhetünk, hogy azok meg ott zónáznak a ciklikiró becses agyában.

H I R E K.

— Pestmege községülése. Pest-Pilis-Solt-Kis-kunvármegye f. évi június hó 12-én és 13-án tartotta meg Beniczky Ferenc főispán elnöke mellett évnegyedes községülését, melynek kimagaslóbb pontjai a következők valának: 1. Az alispán jelentése, mely szerint az őszi és tavaszi vetések jó, közepes termést ígérnek; az ujoncz-jutalekra besorozottak száma 4599 ember, a póttartalékhoz 534 s így összesen 5133 ember sorozatott. 2. Apponyi Albert gróf levelének a felolvasása, a mely nagy lelkesedést szült s megörzés végett a megye főlevéltárosának adatott át. 3. A dunavecsei főszozolgabírói állás betöltése, a mely állásra Csikay Imre választatott meg nagy szófőbbséggel. 4. A honvéd-hadapród-iskola két alapítványi helyére Lisznyay Elemer és Zlinszky Sándor jelöltek. 5. Az »Ujpesti ipartestület« a járdaköltségekhez való hozzájárulásra utasított. 6. Ujpest község kölcsönére vonatkozó jelentése a főügyésznek tudomásul vetetett s helybenhagyatott.

— A község ház építésére vonatkozó, a község előjárósága s az építési vállalkozó, Schreiber Gyula között kötött szerződés, valamint ez utóbbinak a pályázati feltételek alapján beadott ajánlata: az államépítészeti hivatal által tételről-tételre felülvizsgáltván, mind a kettő néhány lényegtelen módosítással helybenhagyatott. Az államépítészeti hivatal, a község ház építésére vonatkozó s meglehetősen tömeget képező összes ügyiratokat soronkívül intézte el, ami ismét Baranyai Gyula műszaki tanácsosnak Ujpest iránti jó-

indulatáról tesz tanubizonyosságot. Az építkezésnél a felügyeletet a vármegye, illetőleg az államépítészeti hivatal részéről Náday Antal főmérnök fogja gyakorolni. Ezidőszent az összes ügyiratok a vármegye főügyészénél vannak, akinek a szerződésre vonatkozó véleményes jelentése után a megye alispánja a községüléstől nyert meghatalmazásánál fogva a szerződést véglegesen jóvá fogja hagyni.

— Hatszáz forint megtakarítás. A belügyminiszter, miután Ujpest község képviselőtestületének a határozatából kitűnik, hogy az ujpesti állami anyakönyvvezető számára megszavazott évi 600 frt járulekot csak Tanos Pál személyéhez kötötte, ez összegnek a további fizetésétől a községet felmentette és így ismét megszabadultunk egy hatszáz forintos tehertől.

— A zárórák. Pestmege f. hó 12-én tartott községülésen, az ujpesti zárórákra vonatkozólag a megye alispánja bizatott meg a megfelelő szabályrendelet elkészítésével, amely a legközelebbi községülésen előterjesztendő. Addig is felhatalmaztatott az alispán, hogy a saját hatáskörében intézkedjen. Reméljük, hogy az alispán tekintettel azon körülményre, hogy Ujpest községének a fogyasztási adóberlet az egyedüli jövedelem, sem ideiglenes intézkedéssel sempedig a szabályrendeletekkel a község jövedelmét csökkenteni nem fogja.

— Villamos közlekedésünk gyarapodása. Az Árpád-utnak legközelebb megkezdendő kövezése s az ezt megelőző villamos vasuti munkálatok megállapítása czeljából, a község előjárósága egy közös értekezletet tartott a villamosvasutak intezőivel, a közös értekezlet megállapodásából a következő, villamos közlekedésünk gyarapodását jelentő örvendetes híreket közölhetjük. — A Budapest vidéki közúti vaspályatársaság megyeri szárnyvonalat a Földési telkeig a legközelebbi idő alatt kiépíti. A B. U. R. vasut az Árpád-uton lefekteti a második sínpárt s az István-téren is kettős vágányt alkalmaz, amely már f. hó 13-án a mérnökök által ki is tüzetett. Az Árpád-uti második sínpár lefektetése alkalmából tervebe vetett a Palota-Ujpesti vasuti állomással való összeköttetés egy kiterővel, úgy hogy jövöben a vonaton érkező arukat és ipari czikkeket, átrakás nélkül lehet majd a gyárakba szállítani.

— Az államépítészeti hivatal bankettje. Az államépítészeti hivatal tisztviselői kitűnően sikerült bankettet rendeztek f. hó 12-én a Podruzsik-fele vendéglőben. A banketten részt vettek Baranyai Gyula és Kuklay Bela műszaki tanácsosok, az összes államépítészeti tisztviselők, Lindt János bíró, Zsoldos János főjegyző s Mády-Lajos községi képviselő. Podruzsik konyhája és pinczéje kitűnő ételekkel s italokkal látta el bankettező vendégeit s a kedélyes vidám hangulat sok jó felkészöntőt sugalt az ajkakra. Ezek közül kiváló fontosságú volt Baranyai műszaki tanácsos pohárköszöntője, aki Ujpest községet s ennek modern haladását eifette, amire Zsoldos János és Mády Lajos sikerült pohárköszöntőkkel válaszoltak.

— Kinek kötelessége a világítás? Az ujpesti rendőrkapitányság megkereste az előjáróságot, hogy tekintettel ama nagy forgalomra, amely az István-uti és Árpád-uti villamos keresztezésnél észlelhető: ezt a pontot jobban világítsa meg. Az előjáróság a fokozottabb világítás kötelezettségét a villamosvasutra utalta. Az ügy felebbezés folytán a belügyminiszterhez került, aki akként döntött, hogy a község köteles megfelelően világítani. A belügyminiszter e végzése nem egészen kifogástalan, mert a fogalmat nem a község, hanem a villamosvasut fokozza s a hasznót is tényleg ő húzza.

— Vendégszereplés. Berényiné szül. Hazafi Hermin f. hó 18-án a »Magyar színházban fog vendégszerepelni, amely alkalommal »Hoffmann meseiben« a Stella, Olimpia, Antonai, hármás szerepében fogja szép hangját s művészi tehetségét bemutatni.

— Az »Ujpesti ipartestület« rendkívüli községülését a testületi tagok részvétlensége miatt f. hó 11-én nem lehetett megtartani. Ennek következtében az elnökség, a rendkívüli községülés újabb hatánapjául f. é. június hó 25-ének d. u. 3 óráját tűzte ki, amikor is a községülés tekintet nélkül a jelenlevők számára, okvetlenül meg fog tartatni. Kívánatos

volna, hogy különösen azok, kik az indokolatlan, mindent felforgató, főszoigabirói határozatokkal s alapszabályokkal szembe szálló, személyes harcot folytató párttal nem értenek egyet, mennél számosabban megjelenének a közgyűlésen s imponáló fellépésükkel bekés munkálkodásra, az iparosok érdekeinek védelmére szorítanak a viszálykodókat.

— **Juliális.** Az Ujpesti ág. hitv. evangélikus egyház f. é. nyári mulatságát július hó 1-én tartja a rákospalotai parkvendéglő helyiségeiben. A 10 évi fennállását ünneplő egyház a mulatság tiszta jövedelmét ez alkalommal is egyházi czeleokra fordítja. Jegyek a rendezőbizottság tagjainál s a mulatság napján este 6 órától a pénztárnál kaphatók. A belépti jegy ára személyenként 50 kr. A tánc kezdete 8 órákor. Felülfizetések köszönettel fogadtnak s hírlapilag nyugtáztatnak. A táncvizgálon a jelzett napon minden körülmények közt meg fog tartatni.

— **Nepünnepegy.** Az «Ujpesti izraelita nőegylet» f. hó 29-én, Péter Pál napján, árvaházának javára az ujpesti népszíngeten bázzáral és tombolával egybekötött jótékonyezelu nepünnepegyt rendez. Az ünnepegy műsora: 1. Szépségverseny. 2. Bicikli-körző. 3. Követválasztás a népszíngeti országgyűlésre. 4. Légi hajofelszállás (2 ur részére). 5. Akrobata mulatványok. 6. Jambo előadás. 7. Confetti. 8. Díjloverseny. Díjak: Első díj egy ezüst óra. Második dí egy arany gyűrű. Harmadik díj 5 korona. A loversenyben résztvevőknek a a népszíngeten Radnai Manónál kell jelentkezniök. Este 9 órákor nagy tombola lesz. A színeletet két zenekar fogja kitölteni. A villanyos és a hajók egész éjjel közlekednek. Minden látogató egy emléktárgyat kap. Belépti-díj: személyjegy 1 korona, gyermekjegy 20 kr. Jegyek kaphatók: özv. Mülterné dohánytözsdejében, Reiner Ignác divatkereskedésében, Schwarcz Alfréd cukrászudnál, Deutsch Zsigmond ékszerészudnél, Popper di hánytözsdejében, az Árpád-kávéházban, Lichtenstein Lipót divatkereskedésében, Sonnenfeld Adolfnál, a választmány összes tagjainál és az ünnepon a népszíngeti pénztárnál.

— **A Conservatorium vizsgái.** Az «Ujpesti zeneművelő egyesület» vizsgái a következő rendben fognak megtartatni: Junius hó 21-én délután 4 órákor. Fodor né tanárnő növendékei. Hajdu tanárnő növendékei. Popper tanár növendékei. — Junius hó 22-én d. u. 4 órákor. Mann né tanárnő növendékei. Gyóry tanárnő növendékei. Seymann igazgató növendékei. — Junius hó 23-án délután 4 órákor. Pásold tanár növendékei. Effenberger tanárnő növendékei. — Junius hó 24-én délután 4 órákor. Elmelet. A növendékek záró hangversenyei f. hó 25-én és 29-én fognak megtartatni. Ezek műsora a következő:

Junius hó 22-én:

1. Major Gy. Az est. Előadja a növendékar (Tanár Gyóry M.)

2. a) Steffen Heller. Rondo sur «la Favorita.»

b) Gounod. Le bal d'enfants. Zongorán előadja Adamis Mariska (III. oszt.) (Tanár: Effenberger J.)

3. Seitz. Hegedűverseny. Előadja Klein Vilmos (III. oszt.) (Tanár: Pásold A.)

4. Weber K. M. Polacca brillante. Zongorán előadja Stadler Vilma (IV. oszt.) (Tanár: Mann R.)

5. Allaga. Népdaok. Czimbalmón előadja Staviczky Erzs (III. oszt.) (Tanár: Hajdu J.)

6. Ravina H. Le reve. Zongorán előadja Polifka Juliska (III. oszt.) (Tanár: Effenberger J.)

7. a) Gounod. Faustjából Siebel áriája.

b) Sucher. Boldogság. Énekli Furiakovich Ernesztin (I. oszt.) (Tanár: Gyóry M.)

8. Impromptu. As dur. Zongorán előadja Klein Bella (V. oszt.) (Tanár: Mann R.)

9. Dancla. Etude de Concert. Hegedűn előadja Schmidt Sándor (III. oszt.) (Tanár: Seymann E.)

10. Jensen. Falusi ünnepegy. Zongorán előadja Schmidt Terka (V. oszt.) (Tanár: Fodor né.)

11. a) Norvég nászmenet.

b) Scharwenka. Norvég dal. Előadják Balló Zelma (III. oszt.) és Gottlieb Aranka (IV. oszt.) (Tanár: Mann R.)

Junius hó 29-én.

1. a) Abt. Alkonyatkor.

b) «Magyar népdalok». Előadja a növendékar. (Tanár: Gyóry M.)

2. Schubert. Impromptu. Zongorán előadja Weszter Berta (V. oszt.) (Tanár: Fodor né.)

3. Seitz. Hegedűverseny. Előadja Nádaskay Feri (V. oszt.) (Tanár: Seymann E.)

4. Mendelssohn. a) Lieder ohne Worte. A dur.

b) Lieder ohne Worte. D moll Zongorán előadja Szönyi Olga (IV. oszt.) (Tanár: Fodor né.)

5. Voikmann »Visegrád«. Zongorán előadja Schmidt Terka (V. oszt.) és Vuskits Ilonka (VI. oszt.) (Tanár: Fodor né.)

6. Allaga. A velencei carneval. Czimbalmón előadja Lederer Erzs (II. oszt.) (Tanár: Hajdu J.)

7. Moszkowszky. Gondoliera. Zongorán előadja Antony Sárka (V. oszt.) (Mann R.)

8. Singellé. »Trovatore«-ábránd. Hegedűn előadja Waldapfel Lajos (V. oszt.) (Tanár: Seymann E.)

9. Schumann. »Jós-madár.« Zongorán előadja Vuskits Ilonka (VI. oszt.) (Tanár: Fodor né.)

10. Haydn. Trio. Előadják: zongorán Schmidt Terka (V. oszt.), hegedűn: Schmidt Sándor (III. oszt.), gordonkán: Grossmann Géza (II. oszt.)

11. a) Chopin. Polonaise gis moll.

b) Rubinstein. Tarantella. Zongorán előadja Káger Jolán (V. oszt.) (Tanár: Mann R.)

12. Vilbac. Kettős »Don Juan« című operából. Zongorán előadják Sonnenfeld Lili (II. oszt.) László Mariska (II. oszt.) Villányi Irén (III. oszt.) (Tanár: Fodor né.) A hangverseny kezdete 1/2 8 órákor.

— **Az ujpesti műkiállítás** rendkívüli érdeklődést keltett föl nemesak községünkben, hanem a vidéken és a fővárosban is. Tömeges látogatásnak különösen vasárnap örvendett, a midőn örömmel tapasztaltuk, hogy a székesszék városi s a rákospalotai látogatókon kívül a munkások is gyönyörrel szemlélték a szép képeket. Az érdeklődést ez oldalról leginkább annak köszönhetjük, hogy Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő 200 drb belépő jegyet vásárolt s ezeket mind a munkások között osztatta ki, a mit azok nagy hálával fogadtak s a művelzetből siettek is kivenni a részüket. Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő nemes példáját követte a Schlick- és Beschöner-gyár, amely szintén nagyobb mennyiségű belépőjegyet vásárolt a munkásai számára. A műkiállítást megtekintette Latkóczy, volt államtitkár, s a közigazgatási bizottság alelnöke, családijával együtt, továbbá Gömörj Oszkár miniszteri tanácsos neje is, s nagy elismeréssel nyilatkoztak ugy a kiállított művek műértékéről, mint a tárlatnak a rendezéséről. Kár, hogy a rendező-bizottság vendégkönyvet nem nyitott, s nem örökítette meg a látogatók neveit. A tárlatban újabb vásárlások is történtek. Nevezetesen Innocent »Szerepcsere« című festményét megvette Freystädter Jenő Budapestről. Linek »Tájkép«-ét megvette dr. Kálmán Jenő, s ugyancsak Linektől 2 pastelképet megvásárolt Kárpáti János és Szél Manó. Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő pedig 200 frtot ajándékozott a »Közművelődési Kör«-nek, hogy díszterme számára megfelelő képet vásároljon a kiállított képekből. A műtárlat — amely e heten Pálya Czelesztinnek egy »Teher az élet« gyönyörű képevel gazdagodott, nem fog eszlörtökön bezaródni, hanem tekintettel különösen a munkásokra, a jövő vasárnap estig, vagyis f. hó 18-áig nyitva lesz.

— **Ujpesti vendéglős** — Budán. Máté Ambros, jó borairól híres polgártársunk Budán, a Ráczfürdő közvetlen közelében új vendéglőt rendezett be s azt f. hó 10-én meg is nyitotta. Meg vagyunk győződve, hogy pompás hegyi borai csakhamar jó hírt szereznek Budapesten is nevének

— **Az ujpesti all. elemi iskolák záróvizsgalatai** a következő rendben fognak megtartatni: A hittan vizsgái mind az 5 elemi iskolában f. é. junius hó 20-án és 21-én, a torna vizsgák a Gyár-utcai iskolában junius hó 22-én, a többi iskolában junius hó 21-én tartatnak meg. Az osztályvizsgák rendje a következő: I. Baross-utcai iskola osztályvizsgái: Junius 19-én d. e. 8—10-ig II. fuosztály. Junius 22-én d. e. 8—10-ig I. a, I. b fu-, I. a, I. b. leányosztályok. Junius 22-én d. e. 10—12-ig II. III. IV. leány-, III. IV. fuosztályok. II. Gyár-utcai iskola osztályvizsgái: Junius 19-én d. e. 8—12-ig IV. fuosztály saját termében. Junius 23-án d. e. 8—10-ig I. a, I. b,

I. c fuosztályok. Junius 23-án d. e. 8—10-ig II. a, II. b fu-, II. a, II. b, III. a, III. b leányosztályok. Junius 23-án d. e. 8—11-ig III. a fuosztály. Junius 23-án d. e. 8—10-ig I. a leányosztály saját termében. Junius 23-án d. u. 2—4-ig I. b leányosztály saját termében. Junius 23-án d. u. 2—5-ig III. b fuosztály. Junius 23-án d. e. 8—12-ig IV. leányosztály saját termében. III. Virág-utcai iskola osztályvizsgái: Junius 19-én d. e. 8—10-ig II. a fuosztály. Junius 24-én d. e. 8—10-ig I. a, I. c fu-, I. a, II. a leányosztály saját termében. Junius 24-én d. e. 8—11-ig III. a, III. b fu-, III. b leányosztály. Junius 24-én d. e. 8—12-ig IV, V, VI. fu-, IV. a, IV. b leányosztály. Junius 24-én d. e. 10—12-ig I. b, II. b fu-, I. b, II. b, III. a leányosztály. IV. István-téri iskola osztályvizsgái: Junius 19-én d. e. 8—11-ig III. a osztály. Junius 26-án d. e. 8—10-ig I. a, I. b, I. c I. d, II. a, II. b osztályok. Junius 26-án d. e. 8—11-ig III. b, III. c osztályok. Junius 26-án d. e. 8—12-ig IV. a, IV. b, V. VI. osztályok. V. Attila-utcai iskola osztályvizsgái: Junius 19-én d. e. 8—10-ig III. a osztályok saját termében. Junius 27-én d. e. 8—10-ig I. a, II. a, I. b saját termében. Junius 27-én d. e. 8—10-ig I. c a III. a osztály termében. Junius 27-én d. e. 8—11-ig IV. a, IV. b, III. c osztály saját termében. Junius 27-én d. e. 8—12-ig V. VI. osztály saját termében. Junius 27-én d. e. 10—12-ig I. b, II. c, III. b osztály saját termében. Junius 3-án d. e. 8 órákor halaadó istentisztelet, utána a bizonyítványok kiosztása.

— **Esküvő.** Huszár Bela államvasuti tisztviselő, a polgári házasság megkötése után f. hó 10-én tartotta esküvőjét a romai kath. templomban Egger Gizellával, Egger József vasuti tisztviselő leányával. — Salgó Sándor, ujpesti könyvnyomdatulajdonos és papirkereskedő f. hó 18-án tartja Stricker Roza kisasszonnyal Brünben az esküvőjét.

— **Halálozás.** Peregriny Sandorné, szül. Németh Irma, nyug. állami tanítónő, aki Ujpesten is éveken át tanított, f. é. junius hó 10-én életének 39-ik évében jobblétre szenderült. Hült tetemeit f. hó 12-én helyezték a budapesti kerepesi-ut melletti sírkertben lévő családi sírboltba. Elhunytát férje, Peregriny Sándor, m. kir. áll. rend. fogalmazó, továbbá anyja és fivére gyászolják.

— **A kuriai bíraskodásról** szóló törvényt a király f. hó 7-én szentesítette. A törvény egyes intézkedései különböző időpontban lépnek életbe. Az a szakasza, amely az adóhátralekosoknak is választási jogot ad, az Országos Törvénytarban való kihirdetés napján tehát szombat, junius 10-én azonban hatályba lépett. Az új törvénynek a választói névjegyzék összeállításánál követendő eljárásra vonatkozó egyéb intézkedései 1900 jan. elsején lépnek életbe. A jövő évtől kezdve lép hatályba az az intézkedés is, hogy a kerületi választók névjegyzékének egy példánya a választók állandó használatára a királyi közigazgatásnak lesz letéve. Magára a választás új rendjére s a kuriai bíraskodásra vonatkozó intézkedések a jelen országgyűlés berekesztését követő napon lépnek hatályba. — Az időközi választások felett tehát a kuria még nem fog bíraskodni. Megjegyezzük végül, hogy a választások felett való bíraskodás joga csak nyolcz évig: 1907 junius 10-ig illeti meg a kuriát. Ezen túl visszazsall e jog a képviselőház bíráló bizottságaira. A törvény egyéb intézkedései azonban a nyolcz éven túl is érvényesek.

— **Évi jelentés.** Az ujpesti zsidó hitközség évi jelentése, melyben az 1898-ik évi működéséről számol be a hitközség előjárósága, most jelent meg egy esinosan kiállított, s tizenhat oldalra terjedő füzetben. E jelentésből örömmel tapasztaljuk a hitközség tagjai, hogy egyházi és vallási ügyük vezetése olyan kezekre van bízva, akiknek gondossága a legkisebb részletekre is kiterjed. A hitközség mult tevékenységének következők a kiemelkedőbb évi részei: képviselőtestülete 12 és előjárósága 26 ülést tartott s az első 48, a második 171 határozatot hozott a mult évben. A gazdasági, iskolaszeki, kultusz, jótékonyági s pénzügyi bizottságok szükséghez képest üléseztek. A rabbihivatal összesen 510, a közpenti hivatal 336 ügyiratot intézett el. Az istentiszteletek alkalmával dr. Venetianer főrabbi 32 hittani tiszteletet tartott, melyekkel minden — de különösen a nemzeti ünnepek alkalmá-

val maradandó hatást gyakorolt. Az ifjuság számára a 3 téli hónap kivételével minden szombaton itjusági Isteniszteletek tartottak. A hitoktatásban 567 fiu és 537 leány részvett. A Thalmud-Thora iskolát 20 tanuló látogatja. A hitoktatást 6 oktató heti 112 óraszámában végezte s a hitközseg a tandíjakkon (1119 frt 73 kr.) kívül 1332 frt 13 krt fordított a hitoktatás czéljaira. Jötekonysági czelokra s az emberszeretet oltárára összesen 6232 frt 59 krt áldozott. Templomi adakozásokból befolyt 720 frt 23 kr. Bevételzetelt: 231138 frt 41 kr. Kiadatott: 20980 frt 23 kr. Pentári maradvány 2158 frt 18 kr. A hitközsegnek 828 tagjára 5040 frt 45 kr. kultuszadó vetetett ki s ebből 4561 frt 85 kr. folyt be. A zsidó hitvallásra a rom. kath. vallásról áttért 1 nő.

— **Közgyűlés.** Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye hivatalos tanítótestülete f. évi július hó 4-én, kedden délelőtt 9 órakor, Kispesztent tartja ez évi rendes közgyűlést. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári, illetőleg főjegyzői évi jelentés. 3. Az országos tanítói nyugdíjörvény reviziojára vonatkozó javaslatok. Előadó: Korányi József. 4. A »Tanítók Haza« létesítésének kérdése. Előadó: Benedek Sámuel. 5. Alapszabály-módosítás. Előadó: Földes Karoly. 6. A gazdasági ismétlő-iskola. Előadó: Gönczy Ferencz. 7. Jelentés az egyesületi penziár állapotáról. Kager János. 8. A »Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegyei hivatalos tanítótestület önszegély-egylete«-nek ügye. Ismerletli: Benedek Sámuel. 9. A kiküldött bírálbizottság jelentése a beérkezett pályamunkákról. 10. A népiskola a magyar nemzeti állam kiegészítésének szolgálatában. (Pályatétel) * * 11. Jelentés a »Toth József«-féle arvalapról. Kager János. 12. Előterjesztések, indítványok és a jövő évi közgyűlés helyének meghatározása.

I R O D A L O M.

Aphrodite: »Milói Venus«. Csak egy nev és mily ereje van! Egy szám a Louvre szoborgyűjteményében, de mily varázsa van e

számnak! Egy megfaragott márványtömb, mely meghódított mindünket! Meg, mert több ennél. E névben egy klasszikus nép istenvilágának legbájosabb alakja szunnyad; e szám egy nagy művészi fejlődés és művészi tevékenység fölülmulhatlan emléke; s a sík márvány alatt szinte láljuk a vér lüktetését, a mint a legbájosabb olimposi alak könnyed testében futkos. Aphrodite eredeti görög istenség, magyarul »mosolygós«-t jelent. A harezias Artemis (Diana) ellentéte. »Karak asszonya és asszonya násznak«. A beke, boldogság és fejlődés istene. Amint nezzük szobrát, a tisztát, a szépet, meglevenedik előttünk a görög világ; mintha a szobor körül sürgőne a mohó nép: szemük lágyan tapad a gyönyörű idomokra. A nép között egy ifju, a ki lázasan, libegye nézi, ugyanaz, a ki belszeret az istennőbe, s akit a tengerbe űz a viszonzatlan szerele bánata. S a szép asszony, a Né nyugodtan áll a bámulók fölött, ruhája könnyeden omlik lábaira, felső teste földellenül marad. Mit tud arról ő, a tisztá, az artatlan. Lám a capitoliumi Venus, a kaezérabb, a frizurásabb, az eltakarja magát kegyeivel; ez a milói, tiszta és fenszeges, neki meg nem voltak kézzel a mythosok hőseivel. E remek, klasszikus szobor reproductioját hozza a Nagy Képek Könyvtárlénel 29-ik füzeté, a *Görögök történelmének*. A szamitalan szép reproductio között találjuk a »Venus Victrix« (a győzelem Venus) csonka szép szobra. — A munka 12 kötetben jelenik meg, s Marzali Henrik szerkeszti. A most folyó második kötetet Dr. Gyomlay Gyula írta. Egy kötet ára diszkótesben 8 frt. Füzetekenként is megjelen. Minden szombaton 1 füzet, a 30 kr. Kapható a kiadóknál (Róvai Testvérek Irod. Int. Reszvenyilársaság, Bpest Üllői-út 18.) s minden hazai könyvkereskedésben.

Vigyázó Laczi levele Forgó bácsihoz.

Kedves Fojgó bácsi!
Ne tessék a szedő dejeket hozzám etüdeni. Medszöttem Budapestről, itt vagyok az upesti szejtészto tollédák között. Nadon ejdekes em-

bejek ezek kedves Fojgó bácsi! Különösen a lediflatajabbik szejtészto, atit a tavasszal pottyantot ide Ujpest bölesőjébe a hosszu orru dója, s aki minden ajon arra tapacitájja az upestieket, hod fodadják el tője ajándékba a »Jendezett tanácsu vajost« s mert az upestiek azt mondják, tarisa meg madának a jendezett tanácsu városi na meg a lapját is, hat rémitően dühős ez a lediflatajabb szejtészto tolléda s dühében lecztel ad a ledőjedebb szejtészto tollédának a tisztesséd és ujsádirásból.

Ugye kedves Fojgó bácsi, mi a viládet se lecztéztetnök meg Eötvös Tároly bácsit azért, mert a tőzügyekről majd Deak Ferencz majd Tossuth Lajos szejtémében irt: mi a viládet se vetjük meg Jótai bácsit, pedid Tossuth, Tisza, sőt Banffy szejtémében is irt; e tisztességet méd Asboth Jancsi bácsitól se tadadjuk meg, aki pedid volt már mindenféle párti s irt is mindenféle párti ezikket, de hat persze mi budapesti esib-k nem vagyunk oly szerénytelenek, hogy a tyukokat atajnök tanítani! Med is téjdeztem a ledőjedebb szejtészto tollédát, mit fog csinálni a lediflatajabb szejtészto tollédával? Mit dondol kedves Fojgó bácsi, mit válaszolt a ledőjedebb upesti tolléda? Azt mondta, hodha az a lediflatajabb upesti szejtészto tolléda nem az ő szejtésztoitól istolájából terült volna ki, hat medvetne, lenezne, mint a sas az öltörszemét, mitör a szárnya alá bujt, s felyitette madát vele a madasba s aztán nagy helykén a sas főie emelkedett, de mitán az ő szejtésztoiségeben tezté el az ujsádirást, hat majd csat az ujepét porolja ti, hat tajajkozik vele, mert tomolyabb büntetésre nem ejdemes az az — öltörszem.

Most pedig befejezem sojaimat s majadok egyelőre méd Ujpesten

Kedves Fojgó bácsinak a

Vigyázó Laczitája.

József-utca 3-ik sz. ház emeleten

1 szobás alcov, 2 szoba előszobával, 3 szoba előszobával s hozzátartozókkal azonnal olesón kiadók.

Vendéglőhelyiség-megnyitás.

Van szerenésém Ujpest nagyérdemü közönségének b. tudomására adni, hogy

Budapesten (Budán) a ráczfürdő közvetlen közelében a mai modern kor igényeinek teljesen megfelelően, esinosan berendezett és kerthelyiséggel ellátott

Vendéglőmet

f. hó 10-én megnyitottam.

Számos éven át e téren tett tapasztalataim által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség minden igényeinek megfelelehetek.

Valódi hegyi borok, friss sör, valamint izletes ételek jutányos áron való kiszolgálása által igyekezni fogok t. vendégeim meglegedését minden tekintetben kiérdemelni.

A n. é. b. közönség látogatását és pártfogását kéri

Máté Ambrus

vendéglős.